

er for øvrigt i Øjeblikket ganske unødvendigt at fortabe sig i slige agitatoriske Betragtninger, og hverken Pressen eller Rigsdagen behøver at anstrenge sig i saa Henseende; hvad der skal præsteres paa dette Omraade, bliver præsteret omtrent hver Dag paa Raad- og Domhuset eller i Vestre Fængsel; dér holder man hver Dag Forhør over en større Kreds af de Folk, som har styret og ledet nogle af de største Bedrifter her i Landet, og dér faar man nu fuld og klar Besked om, hvorledes hele den indre Mekanik i det kapitalistiske System virker. Jeg tror, det var den nuværende højtærede Minister u. P. Berntsen, der en Gang i Fredericiagade talte imod mig om dette Spørgsmaal og paa-stod, at jeg overdrev. Den højtærede Minister læser forhaabentlig meget omhyggeligt Referaterne af de Forhør, der finder Sted i Vestre Fængsel, for saa vil han se, at hvad jeg har sagt om Udbygning og Udplyndring ogsaa af det arbejdende Folk er blevet overrumfet 10, 20, ja 100 Gange af de Folk, der nu stedes til Forhør. Saa længe det er saaledes, at man faar hele denne Agitation, om jeg saa maa sige, for en anden Samfundsform præsteret paa Raad- og Domhuset og i Vestre Fængsel, er det ingen Nytte til at fortabe sig yderligere i den her i Rigsdagen. Det er i og for sig saare interessant, naar man gennemlæser Referaterne af de Forhør, der holdes over en Mand som Etatsraad Glückstadt, at se, hvorledes han ganske aabent beklænder, at vi i økonomisk Henseende lever under et fuldstændigt Enevælde. Jeg er Landmandsbanen, siger han, for at bruge en Vending fra Ludvig den 14des Tid, jeg er Landmandsbanen, jeg handler med Landmandsbanen, som det passer mig; og det interesserer mig uhyre lidt, om man overfører 1 Million paa min private Konto eller ej. Man faar nærmest Indtrykket af, at denne Mand har betragtet hele denne Bedrift som sin private, og mange andre Vidneudsagn i denne Sag bekræfter, at adskillige andre store Driftsledere har haft den samme Opfattelse, og det er ogsaa Sandhed, at vi endnu til Trods for vor store politiske Frihed, til Trods for vor almindelige politiske Valgret, til Trods for den sidste nye Grundlov med dens Udvidelse af Ligheden for Befolkningen, i økonomisk Henseende befinder os paa et fuldkommen andet Standpunkt. Dér hersker endnu det fuldstændige Enevælde, den fuldstændige Absolutisme; det er Ledelsen, der kan handle egenmægtigt og i Virkeligheden raader over mange, mange

Menneskers Ve og Vel, ikke alene over dem, der er beskæftiget direkte hos den som Arbejdere, men ogsaa over dem, som skal af-tage Varerne og skal levere Raaprodukterne. Jeg tror ikke, det er muligt at opret-holde den enevældige Tilstand paa det øko-nomiske Omraade; og rundt omkring i Landene beskæftiger man sig ogsaa med dette Spørgsmaal om, hvorledes man skal grundlægge en demokratisk Ordning af de sociale Forhold og de økonomiske Forhold. Hensigten med det foreliggende Forslag er jo ogsaa paa en Maade at tilrettelægge en Slags økonomisk Grundlov for vort Lands Vedkommende.

Dette Forslag tilfredsstiller os ikke til fulde; det har jeg tidligere haft Lejlighed til at sige i denne Sal; det tilfredsstiller os ikke, fordi der efter min Mening er adskil-lige Bestemmelser, specielt i dets § 5, der trækker alt for snævre Grænser for selve dette Tilsynsraads Virksomhed. Vi har ønsket en mere vidtgaaende og mere om-fattende Kontrol og et større Indseende med hele Erhvervslivet, og derfor stillede vi i 1920 Forslag om, at man i Stedet for det foreslaaede Tilsynsraad skulde indføre et Erhvervsraad, hvis Opgave ikke alene var at føre Tilsyn med Virksomhederne, men ogsaa i nogen Grad at være raadgivende, vejledende og hjælpende overfor Industrien i Særdeleshed, men naturligvis ogsaa overfor andre Virksomheder; og jeg tror det vilde være heldigt, om man nu udvidede Grænserne i saa Henseende. Menneskene har jo lidt store Skuffelser under Verdenskrigen, og det er meget muligt, at vi alle sammen i nogen Grad skal revidere nogle af vore gamle Anskuelser; men saa fore-kommer det mig, at man dog burde kunne samles i Bestræbelsen for at skabe et eller andet Organ, som kunde bidrage til at ud-jævne den kolossale Uretfærdighed og Ulig-hed, som findes her i Verden. Derfor pointerede vi ogsaa i 1920 udtrykkelig, at vi ønskede et Erhvervsraad, for at det kunde forhandle med Erhvervene og Virksom-hederne her i Landet om Vareudveksling, om Anskaffelse af Raavarer, kort sagt, om alle Spørgsmaal, som er af Interesse for Er-hvervslivets Trivsel. Hvis man gik denne Vej og tog et Skridt videre til Bedriftsraad eller en Institution i Lighed med de Be-driftsraad, der findes i andre Lande, vil man derved lægge et fortræffeligt Grundlag for Udviklingen af helle vort økonomiske Liv her i Landet.

Se, ærede Forsamling, det er jo paa en Maade en Overraskelse for Verden, at det tyske Folk vaabenløst kan yde en saa-